

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografică arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 34.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 7031 Școl.

Concurs.

Devenind vacante două stipendii din „fundațiunea Cologea”, unul de 200 corône și unul de 120 corône, pentru ocuparea acelor se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare.

La stipendiile acestea pot concura tineri români greco-orientali din arhiepiscopie, cari studiază și sunt lipsiți de mijloce.

Cererile au să fie trimise la consistoriul arhiepiscopescan, provădute cu documentele următoare:

1. carte de botez;
2. testimoniu școlar din anul școlar 1902—1903;
3. testimoniu de paupertate, vidi-mat și de oficiul parochial;
4. alte eventuale documente.

Cererile întrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, din ședința senatului școlar ținută la 3 Iulie, 1903.

Consistoriul arhiepiscopescan.

„Cine are dreptate?”

Sibiu, 22 Iulie n.

Sub acest titlu a apărut la Cașovia, și ni s'a trimis și nouă, o broșură de cuprins politic, în care se spun multe adevăruri asupra situației, și nu la adresa obstrucționistilor din dieta țerii, cu cari autorul necunoscut al broșurii nici nu vrea să stee de vorbă, fiindcă acestia „ori sunt niște *reutăcioși*, cari în dragul ridicării la valoare a proprietății lor personalități și pentru-ca să arate că ce pot, sunt în stare să ducă țera la primejdie, ori apoi sunt nește *inconștienți*, cari nu pot cuprinde cu mintea lor că ce fac”, — ci la adresa celor cu judecată sănătoasă și cu adevărată iubire de patrie, pentru a 'i îndemna, să nu se iee după vorbele umflate și sfărătore ale obstrucționistilor.

FOIȘORĂ

Ideal și fericire.

Idealul este concepțiunea progresivă a perfecțiunii pe care pôte, la un moment dat, să o realizeze o ființă ôre-care. Ori apoi, e tipul perfecțiunii, pe care spiritul și 'l presintă sub o formă mai mult sau mai puțin precisă și concretă, și în care închide esența unui întreg gen de lucruri, sau unei întregi clase de ființe. Idealul este opera colaborării celor 2 facultăți intelectuale ale omului: imaginațiunea și rațiunea.

Fericirea este starea constantă de bucurie, având ca elemente esențiale seninătatea și siguranța. Fatalistii aruncând totul în spinarea sorții, considerau bucuriile și năcurile ca legate de dînsa, și deci fericirea era pentru dînsii ceva fatal; cu alte cuvinte, puterile superioare nouă hotăriau fericirea sau nenorocirea, și noi eram absolut neputincioși în contra sentinței date.

Moralistii, din contră, pretind că fericirea o avem în mâinile noastre și că de la noi depinde a ne folosi de ea.

Autorul broșurii o spune rupt-ales, că la o armată magiară se nu se gîndescă nimeni deocamdată, de cât numai ca la un *ideal*, care e încă departe de a pute fi ajuns. Și 'și motivează bine afirmarea. Spune, că nu armata singură e aceea ce vine sguduită în actualitatea ei temelii și în actuala sa organizare prin favorurile cerute din partea obstrucționistilor, ci vine sguduit *dualismul* însuși, și aici zace primejdia pe care obstrucționistii nu vreau să o vadă și se o înțelegă!

Pentru-că desfăcându-se dualismul, Ungaria ar rămâne singură pentru sine ca stat, dar' ar rămâne și *isolată* cu deservire de totă lumea. Nimeni n'ar intra în raporturi de alianță cu ea, nici chiar Austria cu care stăm acum ca egal cu egal, pe lângă favorul economic de neprețuit, că din spesele așa numite comune Ungaria nu plătește de cât a treia parte (34%), ear' două părți din trei le plătește Austria.

În cas de totală independență, existența statului ungar vine deci serios primejduită, pentru-că vaza și puterea ce o are Ungaria acuma, e datorită numai împrejurării, că se află însoțită cu Austria într'un imperiu mare și cu trecere în fața puterilor europene. Desfăcându-se de cătră Austria, ar ajunge însă și Ungaria în șirul statelor mici balcanice, cari ar fi chiar în favor față de Ungaria, fiindcă au conaționali în vecinătatea lor, au teritorii de o limbă și de o lege, pe când Ungurii formeză un element cu totul străin, fără seminții înrudite și fără prietini.

Ca stat independent național, Ungaria ar fi înconjurată de dușmani, cari din toate părțile în ea ar lovi, pe când acum, unită fiind cu Austria, e apărută în prima linie din partea Austriei, și apoi din partea statelor mari, cari au intrat în alianță cu Austro-Ungaria, — nu vor intra însă în nici un raport de alianță numai cu Ungaria.

Iată de ce deci armata comună trebuie să rămână deocamdată așa cum e, pentru-că atunci rămâne și dualismul așa cum e, cu toate bunătățile și

cu toate favorurile ce le are pentru națiunea magiară.

Sfatul pe care 'l dă deci autorul broșurii conaționaliilor sei e acela, ca toți să aibă curajul de a se pute stăpâni și de a pute renunța deocamdată de la primirea unor drepturi, a căror acordare e curată imposibilitate, și anume, din motivul de a nu supăra pe domnitoriul, care mult bine a făcut Magiarilor.

Magiarii se nu 'si perdă răbdarea și cumpetul bun și se nu caute să stăcă cu puterea de la rege aceea, ce Regele la timpul potrivit are să le de de bună voie, precum de bună voie li-a împlinit și în trecut toate dorințele și cererile juste! Ear' acest timp potrivit va fi sosit atunci, când cel puțin două părți de trei din populațiunea țerii va fi magiară. Până atunci însă, Magiarii cu minte trează să ascundă și păstreze în inimile lor dorințele referitoare la armata magiară. Să le cuprindă în zilnicele lor rugăciuni, dar' de astădată să renunțe la ele, dacă vreau, ca al lor să fie viitoriul!...

Cu un cuvânt, autorul broșurii ia în apărare persoana domnitoriului, care a fost trasă de multe-ori în discuție din partea obstrucționistilor, ia în apărare armata comună și pledază pentru menținerea ei în organizarea actuală, ca condiție sine qua non pentru menținerea dualismului. E un om deci, care vede bine lucrurile, și-a tras sémă cu împrejurările, și știe ce vorbește. De l'ar înțelege conaționaliilor sei!

† Papa Leo XIII.

Încă înainte cu 16 zile se dase în întreaga lumea știre, că *papa Leo XIII* e greu bolnav și că zilele 'i sunt pe sfîrșit. Știința medicală, ajutată de tenacitatea cu care organismul bătrânului părinte rezista bôlei, a amânat pe timp scurt catastrofa, dar' însăși toșare deplină nu a mai putut da. Două săptămâni și mai bine a luptat. Leo XIII cu morțea, până ce luni la 4 ore și 4 minute după amiază a tre-

buit să se deee învins destinului, de care nimenea nu scapă. Adevărata agonie a început luni la ora 11^{3/4} din zi, durând deci timp de preste 4 ore.

Despre ultimile ore ale papei se dă următorul raport: Pe la ora 10 înainte de amiază era deja evident, că viața papei e pe sfîrșit. Ambasadorii Vaticanului au fost încunoștințați despre apropiata morțe, prin obicinuitele scrisori.

La 10 ore papa și-a pierdut conștiința, și de atunci până la ultima răsufare nu a mai grăit nici un cuvânt, nu a cunoscut pe nimeni, nici pe cei trei nepoți ai sei. La ora 2 după amiază cardinalii și penitenciarii, cântând psalmi au intrat în odaia bolnavului; cardinalul Vanutelli l'a cuminecat și i-a dat deslegare. A mai trecut apoi timp de 2 ore, până când bolnavul, întorcându-și capul la o parte, și-a dat suflului.

Imediat după această cardinalul *Oreglia* a luat guvernarea bisericeii, a dispus încuiarea porților de bronz ale Vaticanului, a instituit în postul de secretariu de stat pe propriul seu secretariu, apoi a intrat în odaia mortului, ca să constate oficial morțea papei și să iee despre acesta prescrisul proces verbal.

Ceremonia actului acestuia e următoarea:

Având în frunte garda elvețiană și urmat de garda nobililor, *Oreglia*, îmbrăcat în mantauă lila (în semn de doliu), însoțit de vicecamerariul *Passerini* și de clericii camerei apostolice, înainteză până la ușa odăii în care zace mortul, fiind așteptat la ușa antreului de dignitarii de curte și de oficanții ceremoniali ai papei. Ușa odăii fiind încuiată, *Oreglia* bate în ea de trei-ori și cu voce înaltă strigă numele papei. I-se deschide apoi ușa, ear' el însoțit de întreaga suită se apropie de pat și cu un ciocănel de argint atinge de trei-ori fruntea mortului, chiamându-l pe nume de tot-atâtea-ori; apoi constată, că papa în adevăr e mort („vero mori tuus est”), și însoțit de clericii camerarii părăsește odaia. În cursul acestu-

pe care și-o închipue cei ce nu o au, dar' mai mult ea aduce un mare bagagiul de neajunsuri, servituti, griji și plictiseli cari cauzează o teribilă suferință.

Fericirea nu este deci o mare grămadă de plăceri și bunuri; cel ce fuge după plăceri pôte fi sigur că fuge de fericire. Ori-e lucru ne face plăcere pentru prima-ôră, și nu mai pôte avé aceeași forță când se repetă neconținut. Acesta însă nu însemnează că prin fericire se înțelegem ceva negativ, adică lipsa de dureri.

Fericirea depinde în primul rînd de noi înșine, de dispozițiunile noastre fizice și morale. Vanitatea este unul dintrî înimiciile fericirii; dorința măsurată și curată este un amic al ei. A ne supune tendințelor și afecțiunilor noastre, a ne hotări un țel al vieții, a lupta în limitele puterilor, fără a blestema sorțea când ne trădeză, și a ne resemna față de cele ce nu depind de voința noastră, — acesta este filosofia practică a vieții, care ne duce la fericire.

Cu cât omul este mai simplu, cu atât este mai lipsit, și de multe din plăcerile delicate ale culților, și de multe din durerile lor.

Înțelepții sunt aceia, cari luând viața așa cum este, caută a trage dintr'însa

partea cea mai bună, fără însă a-i cere mai mult de cât pôte să deee.

Fericiti sunt aceia cari sunt mulțămii cu ei înșiși și cari luptă din toate puterile pentru semenii lor.

Fericirea națiunilor depinde de fericirea indivizilor cari o compun.

Idealul vieții trebuie să ne fie obținerea fericirii tuturor, și luptând pentru acest ideal, să fim destul de înțelepți în a ne mulțămii cu progresele pe cari, prin forțele de cari dispunem, le putem atinge. Să ne întrebuițăm forțele cu măsură, și să ne rivnim la bogăție, deore-ce acesta, după cum am mai spus și mai înainte, nu este întru nimic pentru fericire.

Luxul și plăcerile fără măsură prăpdesc corpul și spiritul, ne duc la bôlă și deci ne depărtază cu totul de fericire.

Vorbe înțelepte.

Omul cuminte își înalță suflul atât de sus, în cât ofensele nu pot să ajungă până la el.

Injuriile scrie-le pe nisip, binefacerile sapă-le în marmură.

act cei prezenți stau plecați pe genunchi și în cea mai profundă liniște.

Ioachim Vincent Pecci, fiul contelui Ludovic Pecci, s'a născut la 2 Martie 1810 în Carpinetto. La 18 Februarie 1878, conclava ținută pentru alegerea urmașului papei *Piu IX.*, a ales papă pe cardinalul-camerar *Ioachim Pecci*, care ca papă și-a luat nume *Leo XIII.*

Ce a făcut papa *Leo XIII* pentru biserică sa, cât a luptat și ce succese a avut întru apărarea bisericii sale contra atacurilor, destul de multe, — nu aici este locul a constata, și nici de a noastră competență se ține. Ne închinăm însă memoriei lui *Leo XIII*, ca a unui bărbat în adevăr — mare și bine-meritat de la biserică apusă, pe carea timp de 25 ani a condus-o și guvernat-o cu rară înțelepciune.

Sionismul în judaismul contemporan.

Conferență, ținută la academia spirituală din Petersburg.

Sionismul literalmente înseamnă tendința spre Sion, acel munte din Palestina, de numele căruia se lăgă cele mai frumoase amintiri ale Evreilor când ei sub David formau un stat puternic și independent. În sens impropriu sionismul este tendința unei însemnate părți dintr-o Evreii contemporani de a întemeia în Palestina un nou stat independent, pe principiile istoriei evreiești și a culturii contemporane.

Contrar cuvintelor prorocului *Osias*, că fiii lui Israel încă multă vreme vor rămâne fără împărat, fără jertfă și jertfelnic, fără efol și terafim (*Osias III. 4.*), Evreii nici până astăzi n'au pierdut speranța întemeierii unui stat Evreu. Și acum, ca și în timpul captivității babilonice, fie-care evreu e gata să strige: „De te voi uita Ierusalime, uitată se-mi fie drăpă mea!” (*Ps. 136.5*). În cărțile lor li-se prescrie, ca la rugăciune să stea cu fața spre Palestina, și în rugăciuni să ceară, ca Dumnezeu să-i întorcă la Ierusalim. Inseși autoritățile lor teologice, într-o cari amintim pe *Moise Maimonid*, care pentru evrei are aceeași însemnătate ca pentru creștini *St. Vasile cel Mare* sau *Ioan Christostom*, le spun că ei vor întemeia un stat puternic, căruia vor sluji toate celelalte state; ear' cari se vor împotrivi, Dumnezeu le va nimici și le va da sub stăpânirea lor.

Deși fie-care Evreu este în potenția un sionist, totuși sionismul nu s'ar fi putut forma ca fenomen istoric, dacă n'ar fi fost motivat de împrejurări istorice din afară. Iată de ce: Evreii prin firea lor sunt oameni reanști. Pentru dinși n'are preț ori-ce idee, ori-cât de sfântă și frumoasă ar fi, dacă lor li-se pare că este irealizabilă sau dacă din realizarea ei n'ar trage vr'un folos. Apoi, multămită împărășii lor printr-o toate popoarele lumii și aptitudinea de a se acomoda mediului încunjurător, ei urmăză principiului vieții: ubi bene, ibi patria. Față de aceste caracteristici ale vieții Evreilor, neapărat a fost lipsă de împrejurări externe, cu caracter real, care să-i împingă a se gândi la formarea unui stat al lor.

Aceste împrejurări externe, cari au motivat formarea sionismului au fost manifestațiunile dușmănoase, și ura contra Evreilor, ce s'a observat în timpul din urmă în multe țări ale Europei, Americii și Africii. Sunt cunoscute persecuțiile contra evreilor din Rusia în anii 1883 și 1884, (dar' mai ales cea din urmă din anul acesta). Se știu opresiunile făcute Evreilor în Franța și temerea manifestată prin presa franceză de a fi primiți Evreii ca supuși francezi. În Algeria li-s'au luat drepturile politice cari li-se dăduseră sub ministerul lui *Isaac Adolf Cremieux*. Același lucru se observă în Germania, în Prusia, în Austria. Cine nu cunoște apoi atitudinea Românilor contra Evreilor! E de observat că chiar în libera Anglie s'au ridicat voci contra primirii Evreilor, cari vin să se stabilească aci din alte țări. În fine și dincolo de Oceanul Atlantic, în Statele Unite, și acolo s'au luat măsuri contra Evreilor emigranți.

Când în anul 1901 s'a răspândit vestea că mulți Evrei din România vor să emigreze în America, guvernul Statelor Unite a trimis în România un deputat, ca să se informeze de adevăr, cu scop de a împedea invazia

de noi Evrei. . . . Astfel dar', starea dușmănoasă a popoarelor Europei contra Evreilor a fost și este cauza întinderii sionismului.

România este locul unde și-a luat începutul sionismul. Acum 20 de ani un Evreu din România, care se stabilise în Palestina aproape de lacul Ghenisaret, a propus Evreilor din România de a forma în Palestina colonii de Evrei. Evreii din Iași au discutat propunerea aceasta și ca rezultat a avut formarea unui comitet de colonizație și două colonii de Evrei în pământul Sfânt. Acesta a fost începutul. Imitatori s'au găsit: s'au format comitete și în alte țări cu scop de a întemeia noua colonii pentru Palestina și a ajuta pe cele precedente. Împrejurul comitetelor s'au grupat asociațiile evreiești cunoscute sub numele „Hovevețion” (amicii Sionului), cari s'au înmulțit în România, Rusia, în țările vecine, asemenea în Germania, Franța, Anglia și în Statele Unite ale Americii de Nord. Până aci însă nu se urmărea cu acesta renașterea națională a Evreilor. Primul care a căutat să pună problema sionismului întru restabilirea demnității naționale și întăririi Evreilor în pământul strămoșilor a fost doctorul evreu *Leon Pinsker*. Ideia lui a fost primită de proletariat și burghezia evrei, dar' mai ales de tinerimea din Austria. Studenții dintr-o evreii ruși, cari se aflau în Viena, au format o societate academică sub numele „Kadima”, care a și dat cea întâia mișcării evreiești numele de sionism. Asemenea asociații patriotice s'au format după câțiva ani și în alte țări de către studenții evrei. (Va urma)

„Rătăciți, necunoscând scripturile”.....

— Reflexiuni. —

De Onisifor Ghibu.

(Urmare.)

În cele următoare îmi iau voie a reflecta la aserțiunile arbitrare ale părintelui *Bistoreanu*, cari pot sdruceina sentimentul religios al cetătorului laic și pot clătina fundamentul credinței, — mai ales în urma împrejurării, că ele provin de la un păstoriu sufletesc, care în prima linie trebuie să cunoască cele sfinte și să le propoveduească.

Dumnezeu, care a făcut cerul și pământul, toate cele vădute și nevădute (*Facere I. 1—16*) a creat pe om după chipul și asemănarea Sa însuflându-i duh sfânt și dându-i totodată și religia. Primul om, Adam, este protopărintele întregii omenimii, care cu ocaziunea edificării turnului babilonic — expresiunea îndărătniciei omului — s'a divizat în mai multe seminții, avându-și fie-care limba sa și ocupând fie-care nem teritorii deosebite. Aceste seminții cu timpul înmulțindu-se și lăundu-se preste lumea într-egă, s'au diferențiat atât de mult unele de altele, în cât mai nimic nu li-a mai rămas comun tuturor. Astfel și ideea despre un singur Dumnezeu (la care omenimea n'a ajuns pe acea cale, pe care ni-o arată părintele conferențiar, dovedind prin aceasta, că nici după nume nu cunoște teoria evoluțiunii religiei) infiltrată în protopărintele omenimii și nutrită și mai târziu în urmașii acestuia, pe lângă totă revelațiunea divină s'a întunecat la toate popoarele, excepționând pe poporul iudaic, în sinul căruia s'a conservat mai genuin ideea despre un Dumnezeu. Drept răsplătă pentru tăria în credință a acestui popor, Domnul Domnilor, Dumnezeu cel mare și tare și înfricoșat, care nu caută la față ci la inimă (*I. Impărați c. 16 v. 7*) s'a făgăduit poporului iudaic (care nu apucase încă pe poverișul decădăntei religioase-morale), că dacă va asculta și păzi legea Lui, va fi lui popor ales dintr-o toate nemurile, că al Lui este tot pământul (*Egipt c. 19 v. 5*), ear' păgânilor, deore-ce necunoscând pe Dumnezeu (în urma revelațiunii divine) nu l'au mărit ca pe Dumnezeu, nici i-au multămit, ci s'au făcut deșerti întru cugetele lor, li-s'a întunecat inima lor cea neînțelegetore (sf. Ap. Pavel către Romani c. 1 v. 21), căci zice-se: tot pomul care nu aduce rode, se taie și în foc se aruncă.

Ideia despre un Dumnezeu a fost susținută și nutrită în decursul timpului în sinul poporului ales prin persoane alese, cum au fost: Moisi — idealul moral creștinesc, după cum ni-l prezintă sf. Grigorie de Nisa, ear' nu un „zelos demagog”, — David, regele providențial și genialul compunător al psalmilor, din cari, ca din nici un alt loc al Testamen-

tului vechiu iese la ivelă inspirațiunea divină; cei 4 proroci mari, cei 12 proroci mici, etc. etc., cari toți erau revnitori în propoveduirea credinței în Iehova.

Istoria religiunii mosaice, al cărei eflux direct a fost istoria politică a Iudeilor, este în consecuență istoria văditei îngrijiri dumnezeiești pentru mântuirea nămolului omenesc, este cu alte cuvinte istoria economiei divine. La preceptele religioase-morale, cristalizate în *Pentateuch*, n'a lucrat mintea omenescă, ci amestecul direct al lui Dumnezeu, care a dat omenimii cel mai sfânt talisman: religia. Nici odată n'a fost religia rezultatul științei, după-cum zadarnic s'au trudit niște filosofi judeopăgâni (*Hillel*, *Șemaja* etc.) să făurască o religie, ci a fost și este un eflux al inimii și existenței omului*) din contactul său cu Dumnezeu, eflux întărit în urma revelațiunii divine formale și materiale.

Și așa se petrece această în cursul vekerilor, până ce se pogoră asupra omenimii darul și adevărul întrupat în Mesia cel prorocit de proroci (*Eremia 23, 5*, *Ezechiel 7. 14—49*, *1—61*, *1—2*, *Michea 5. 2*, *Daniil 7. 2—14*, *Aggeu 2. 10*, *Malachia 3. 3, 1. 11*, etc. etc.) și cântat de psalmist.

Mesia e revelațiunea cea mai mare a lui Dumnezeu în lume. El e darul și adevărul dumnezeesc, ear' nu legea rigidă. (*Ev. Ioan c. 1 v. 16*.) E sfârșitul legii spre îndreptarea a tot celui-ce crede (*Romani c. 10 v. 4*), căci printr'însul s'au făcut toate cele vădute și cele nevădute, toate s'au făcut printr'însul și pentru dînsul (*Coloseni c. 1 v. 11*), și a venit într-o omenii, ca să plină legea și prorocii (*Ev. Mateiu c. 4 v. 17*), ear' nu ca să o strice.

Testamentul Vechiu prin venirea Mesiei nu-și pierde însă valorea, ci din contră, câștigă prin aceea, că profețiile referitoare la Mesia s'au împlinit, ear' Mântuitorul însuși se declară pe sine „îndreptător al legii”. Aceasta e o dogmă întărită de însuși Mântuitorul (*Ev. Mateiu 4, 17*) și nu un us sau o calamitate, după-cum susține părintele conferențiar, — e dogmă primită de totă lumea creștină. Astfel *Iustin Martirul* (*Apolog. I. 53*) și *Ciprian* (*Testimonium adv. Iudeos III*) accentuează cu totă tăria această dogmă, arătând Iudeilor, că Mosaismul s'a deservit prin creștinism în tocmai cum se nobilizează un trunchiu sêlbatic prin altoirea în el a unei mlădițe nobile, — nici trunchiul nici mlădița de sine nu vor pute aduce rode, — ear' fericitul *Augustin* se exprimă: *Novum Testamentum in Vetere latet, Vetus Testamentum in Novo patet*. (*Quaestiones in Heptateuch. 73*), ba însuși *Caspari*, pe care ni-l citează părintele conferențiar cu gândul alea de a restitua Testamentul Vechiu, se exprimă tot în sensul acesta.

Vor fi, ce e drept, în Testamentul Vechiu și pericope de natură curat omenescă-istorică, și cercetările istoricilor și săpăturile ce se vor mai face în viitoriu vor schimba în mod esențial constituția actuală a Testamentului vechiu, dar' aceea nu împorță, precum nu împorță nici aceea, că o bună parte din nimbul poporului ales se perde; sêmburele însă și conținutul rămâne același: Dumnezeu și opera sa. Partea preponderantă din Testamentul vechiu însă e însuși cuvântul lui Dumnezeu spus în alegorii și „pilde”, ca să nu fim noi poftitori de rele, precum aceia (*Iudeii*) au fost”. (*Corint. I. c. 10 v. 6*). Căci bine se luăm aminte, cele enarate în Testamentul vechiu nu sunt a se lua toate în sens literal după-cum fac unii teologi germani (*P. Laur. Bauer*), ci cele mai multe sunt a se lua în sens spiritual-mistic sau alegoric. Astfel evităm cursele, în cari a cădut conferențiarul nostru, declarând pe *Iacob*, *Moise* și pe *David* de oameni imorali etc. Și cum-că metoda așa numită „spirituală-mistică sau alegorică cu concesiuni literale-istorice” este singura veritabilă, ni-o atestă însuși apostolul ginților, spunând, că cele istorisite în cartea *Facerii c. 16 v. 21* despre cei doi fii ai lui *Avram* nu sunt a se lua ca fii fisici, ci sunt a se privi ca Testamentul vechiu echivalent cu fiul născut din servi, și cu Testamentul nou fiul născut din soție legitimă (*Galateni c. 4 v. 21—31*). (Va urma.)

*) Împăratul *Vilhelm* către *Holbach*

De la sate.

— Examen la școlile din Zărnești. —

— 29 Iunie v.

Creșterea tinerimii și înzestrarea ei cu cele mai trebuincioase cunoștințe pentru viață e o chestiune de cea mai mare importanță pentru fie-care națiune, care aspiră la un viitoriu mai bun. Și această chestiune trebuie să ne intereseze mai ales pe noi Români, cari din diferite cauze până acum n'am putut înainta în pas regulat cu celelalte popoare civilizate.

Creșterea tinerei generațiuni, care e temelia ori-cărei națiuni, se face în școle, mai ales în școlile primare, cari în timpul de față au ajuns a fi una din preocupările cele mai însemnate, ce agită spiritele bărbatilor luminați și iubitori de binele și progresul omenimii. Starea lor bună sau rea este un barometru sigur despre puterea de viață a cutărei națiuni sau despre slăbiciunea ei. În școlile populare se fortifică temelul unei națiuni.

Fiind așa dar' aceste școle de atâta importanță, se cade, ca ori-ce Român bine-șitor să contribuie după putință la întemeierea, lățirea și înflorirea școlilor, și mai ales să aibă fie-care școlă învățători harnici și desinteresati, cari din iubire de nem se lucre din toate puterile pentru înaintarea poporului.

O comună, care — în ceea-ce privește școlile ar pute premerge cu exemplu multor altor comune românești, e și comuna *Zărnești*, care a dat un contingent atât de mare de bărbăți luminați și devotați binelui de obște.

Despre aceasta s'a dat dovada cea mai eclatantă *Duminecă* în 22 Iunie st. v. cu ocazia examenului public ținut sub conducerea dlui protopresbiter *Ioan Dan*.

Sala era plină de public ascultător. Părinții copiilor veniseră să audă ce au învățat micuții lor în decursul anului. Afară de părinți mai erau și alți oșpeți, inteligenți și popor. Într-o aceste oșpeți amintesc cu plăcere pe dl avocat *Nicolae Garoiu*, presidentul comitetului parochial, dl *Ioan Străvoiu*, paroch în *Zărnești*, dl *Iosif Runcean*, paroch în *Măgura*, apoi fiul acestei comune dl *Pompiliu Dan*, rectorul internatului gr.-or. român din *Beius*, primarul comunei *Ioan St. Coles*, notariul comunal *Ioan Vodă*, cum și mulți învățători din jur.

Pe la 10 ore se începe examenul, înainte de prânz cu trei despărțăminte și după prânz cu celelalte trei. Răspunsurile elevilor au fost cât se poate de satisfăcătoare. Părinții au rămas încântați de răspunsurile fiilor lor. Pe fețele tuturor celor de față se vedea zugrăvită bucuria și mulțămirea sufletescă.

Dl protopop *Ioan Dan* în o scurtă dar' pătrungetore vorbire și-a exprimat nemărginita bucurie pentru rezultatul cel strălucit al examenului, dovedind publicului present, că pentru-ca harnicii nostri învățători se obțină un rezultat așa de frumos, au trebuit să muncescă din toate puterile.

În urmă vorbește dl avocat *Nicolae Garoiu*. În cuvinte alese dăa constată cu cea mai mare plăcere succesul cel frumos al învățătorilor, apoi adresându-se poporului de față zice, că cu cea mai mare iubire se întîmpine pe învățători, căci ei sunt cei mai mari binefăcători ai lui.

Și mândri trebuie să fim noi Zărneșteni, că avem așa harnici învățători. Dar' zice mai departe dl *Garoiu*, nu e de ajuns atâta, trebuie să dăm și ajutoriu învățătorilor, pentru-ca cu mai mult succes să 'și potă îndeplini grăua lor misiune. Și cine sunt datori în primul rînd, să dea ajutoriu învățătorilor? Părinții! Ei au să îngrijescă de copii, ca să 'și învețe lecțiunile. Ce le capătă de la învățător, dar' au mai ales sfînta datorință, să îngrijescă de nutreimentul copiilor, căci în stadiul acesta au lipsă copiii de mai bună întreținere și apoi știut este că de la hrană atîrnă sănătatea copilului și minte sănătoasă numai în corp sănătos există.

Combate mai ales cu totă puterea cuvîntului răul obicei al Românului, de a adăpa pe micii copilași cu benturi alcoolice, cari au un efect desastros, atât pentru corp cât și pentru spiritul copiilor, aceste cuvinte eșind din adâncul inimii au pătruns la inimile tuturor celor de față.

La frumosul succes al examenului a contribuit fără îndoială și buna conducere a

